

Seeprapeippo - *Taeniopygia guttata*

Teksti: Elina Rantalainen (zebrafinches)

Seeprapeippo on yksi yleisimmistä lemmikkinä pidetyistä loistopeippolajeista sen helppouden vuoksi. Seeprapeippo kuuluu *Estrildidae*-heimoon ja lajin tieteellinen nimi on *Taeniopygia guttata* (ent. *Peophila guttata*).

Historiaa

Luonnossa seeprapeipot asuvat Australian puoli-aavikkoisilla pensasaroalueilla suurissa laumoissa. Seeprapeippoja löytyy koko Australiasta, lukuun ottamatta itärannikkoa. Suurimman osan päivästä seeprapeipot viettävät etsien levottomasti ruokaa. Ruoakseen seeprapeipot syövät heinäkasvien siemeniä maasta sekä hyönteisiä. Koska seeprapeipot syövät lähes kaiken hereilläoloaikansa siemeniä, ne asuvat lähellä juoma- paikkoja.

Luonnossa pesät on rakennettu korsista ja heinästä ja pesän pehmikkeenä on höyheniä. Pesien sisäänmenoaukko on pesän kyljessä. Alun perin lintuja vangittiin suoraan Australiasta ja myytiin lemmikeiksi. Nämä linnut eivät eläneet kauaa vankeudessa oudon ruoan, ympäristön ja vankeudesta johtuvan ahdistuksen takia. Linnut kuljettivat myös mukanaan sairauksia, ja seurauksena näistä Australiaan säädettiin lintujen maastavientikielto 1960. Nykyään kaikki eläinkaupassa myytävät seeprapeipot on kasvatettu vankeudessa.

Seeprapeippo lemmikkinä ja hankkiminen

Seeprapeipot ovat suosittuja niiden hoidon helppouden takia. Loistopeipot, kuten seeprapeipot, eivät kesyynny useiden muiden yleisten seuralintujen tavoin, yksittäisiä tapauksia tosin on.

Tämän takia seeprapeippoja onkin aina pidettävä pareina tai parvissa. Seeprapeipot eivät myöskään vaadi omistajaltaan hoidon lisäksi muuta aikaa ja pesivät useimmiten onnistuneesti vankeudessa. Mutta siitä huolimatta tämä laji on kiehtova seurattava eläväisyytensä vuoksi.

Seeprapeippoja saa Suomessa sekä lähes jokaisesta eläinkaupasta että kasvattajilta. Hinnat pyörivät 20 euron molemmilla puolilla, riippuen myyjästä. Kannattaa kuitenkin tarkkailla linnun kuntoa ostaessa sen eläinkaupasta. Melko suuri osa näistä linnuista on tuotu ulkomailta suuremmilta kasvattamoilta tai kasvattajilta, esimerkiksi Ruotsista.

Seeprapeipot ovat pääasiallisesti yksiavioisia ja elävät vuodesta toiseen kumppaninsa kanssa mikäli kummallekaan ei tapahdu mitään. Jos seeprapeippo menettää kumppaninsa, se ottaa kuitenkin helposti ja mielellään uuden kumppanin. Seeprapeippoja pidetään useimmiten parina tai pareina. Lintuja voi myös pitää sukupuolittain, itse olen huomannut naaraiden olevan joskus hieman aggressiivisempia toisiaan kohtaan kuin koiraiden.

Seeprapeippo tarvitsee mahdollisimman ison häkin, sekä lisäksi mielellään mahdollisuuden vapaana lentelyyn. Nämä pienet linnut (pituus n.10-12cm) ovat mahtavia lentäjiä, eikä niiden häkissä siksi pidä olla liikaa orsia. Pienessä

Taeniopygia guttata - zebra finches - zebrafincken - zebrafincken - diamonds mandarins Kuva: Seepix

häkissä, jossa on vain pari, ei usein tarvitse noin viittä ortta enempää. Häkissä kannattaa suosia luonnonorsia, sillä muoviset orret voivat vahingoittaa lintujen jalkoja kovuuden ja joustamattomuuden takia. Luonnosta otetut puhdistetut orret ovat mukavasti vaihtelevia paksuudeltaan, jolloin linnun jalka saa myös harjoitusta. Häkkiin kuuluu lisäksi ruokakippo tai useampia lintujen määrystä riippuen, juomapullo ja/tai allas, ruoansulatushiekkaa, seepiansuomu ja/tai kalkkivi. Lisäksi linnuille annetaan mahdollisimman usein ja vaihtelevasti tuoreruokaa kuten salaattia, kurkkua, erilaisia hedelmiä, idätettyjä siemeniä, hirssiä, jauhomatoja ja kananmunaa lisänä. Keväisin ja kesällä voi myös poimia puhtaista paikoista puiden silmuja ja erilaisia kasveja, kuten ratamoita. Omat lintuni ahertavat ahkerasti luonnosta tuotujen heinien kanssa ja on hieno näky, kun seeprapeippo lentää ison heinänsä kanssa pesälle.

Viikoittaiseen siivoukseen kuuluu häkin pohjan putsaaminen sekä orsien puhdistaminen, useammin tarpeen mukaan. Viikolla vaihdetaan ruokia tarpeen mukaan ja vesi sekä tuoreruoka päivittäin. Kuukausittain voi vaihtaa häkin järjestystä sekä tehdä suursiivouksen

Ulkonäkö ja värimuunnokset

Seeprapeippojen normaali väritys on harmaa. Koiras ja naaras ovat helposti erotettavissa toisistaan lähes kaikissa väriyksissä.

Koiraan pohjaväri on harmaa, vatsa ja pyrstön alapuoli ovat valkoiset. Posket ovat oranssit ja nokan vieressä silmien alla on mustat ohjakset. Nokan alapuolella rinnassa on mustaa raidoitusta ja lähes siipien alla kyljissä on punaruskeaa höyhennystä, jossa on valkoisia palloja. Pyrstön pohjaväri on musta ja siinä on valkoisia raitoja =seeprapeippo.

Naaras on yksinkertaistettu versio. Muuten naaras on harmaa, mutta vatsa ja pyrstön alapuoli ovat valkoiset, silmien alla on ohjakset ja pyrstössä raidoitus.

Seeprapeipoista on kymmeniä värimuunnoksia, yleisesti "perusmuunnoksesta" on normaali ja fawn (=vaaleampi) versio. Tässä muutamia, joita löytyy ajoittain eläinkaupoista ja kasvattajilta:

Fawn – Vaaleampi versio normaalista väriyksistä. Harmaa on selvästi ruskeampi ja vaaleampi, muuten kuten normaali väritys. Melko yleinen.

Pied-normal – Muuten väritys on samanlainen kuin normaalissa, mutta sekä koirassa että naarassa on selviä ja isoja valkoisia läiskiä, jotka rikkovat harmaata. Yleisin muunnos, usein läiskät eivät vain ole kovin isoja, vaan jäävät valkoisten merkkien tasolle.

Repe & Ritu. Kuva: Amani Banjo

Penguin – Väritys näyttää aavistuksen pingviinimäiseltä, koiraalta puuttuvat rinnasta mustat raidoitukset sekä ohjakset, myös naaraalta. Rinnan valkoinen alue jatkuu siten pidemmälle kuin normaalilla väriyksellä. Molemmilla on myös hieman epäselvämpi pyrstön raidoitus.

Saddleback-normal/fawn – Väritys on muuten kokonaan valkoinen, mutta siipien väliin jäävä alue selässä on harmaa tai rusehtava. Olen tavannut vain naaraita.

White/valkoinen – Valkoisia seeprapeippoja on ajoittain. On erittäin vaikeaa saada valkoisia seeprapeippoja tavallisessa pesityksessä, pitäisi tuntea geenit kauempaa. Sekä koiras että naaras ovat valkoisia, erona se, että koiras laulaa. Olen tavannut vain valkoisia naaraita. Hieman "epäpuhtaalla" valkoisella seeprapeipolla näkyy pyrstössä haalea raidoitus.

Silver – Kuten valkoinen väritys, mutta koiralla näkyy normaalin väriyksien rajat, kuten posket ja rintaviivat, nämä ovat kuitenkin valkoisella. Molemmilla näkyvät myös pyrstön raidoitus valkoisena.

Isabel – Kauttaaltaan valkoisen ja kerman sekoi- tus pohjaväriä, koiralla ovat kaikki normaalit merkit, vain vaaleampina.

Blackcheek – Koiralla ja naaraalla on mustat poskilaikut, muuten normaali väritys. Harvinaisen

Käyttäytyminen ja ääntely

Seeprapeipoilla on yleisesti tunnettu lempinimi "töötti". Tämä on helposti pääteltävissä niiden ääntelystä. Seeprapeipoilla ei ole kovin laajaa ääniskaalaa, ja yleisin ääni onkin yksinkertainen tööt. Nopeasti kuunneltuna kaikki yksittäiset äänet ovat samanlaisia, mutta esimerkiksi kysymys on eri korkeudella kuin vastaus. Usein seeprapeipot vain päästävät tasaisin väliajoin ääniä, kuten varmistaen että kaikki ovat tallella.

Koiraat osaavat laulaa vaihtelevasti melko lyhyttä toistuvaa hieman rahisevalta kuulostavaa lauluaan, jonka sävelkulku voi mennä ylhäältä alas, ylös-alas-ylös tai pysyä tasaisena. Seeprapeipot eivät ole kovin voimakasäänisiä. Lisäksi pesiessä ne rutkuttavat toisilleen, melko hiljaisella ja matalalla äänellä. Ne myös houkuttelevat toisiaan pesään rutkutuksen sekaan eksyvällä hieman pidemmällä ja voimakkaammalla, valittavalla äänellä. Kun seeprapeipot säikähtävät, ne päästävät lyhyitä varoitusääniä ja kaikki parven linnut jähmettyvät paikoilleen, venyttäen itseään ja tähyillen ympärilleen, valmiina lennähtämään pakoon. Eksyessään paristaan seeprapeipot huutavat selvästi omalle parilleen selvästi pidemmällä yksittäisellä huudolla, vastaten kutsuun ja pian ne jo löytävätkin toisensa. Kun seeprapeippo on aggressiivinen ja suuttuu toiselle, se päästää hieman sähinää muistuttavan äänen ja usein tekee syöksyn kohteensa kimppuun. Riitelevät linnut on erotettava, ettei kiusaaminen mene niinkin pitkälle, että toinen linnuista lopulta kuolee.

Parit viettävät paljon aikaa toistensa seurassa, kupsuttaen toisiaan. On yleinen näky, että toinen linnuista kallistaa päätään sivulle tai taaksepäin toisen sukiessa sen sulkia nokallaan. Sitten on vuoronvaihto. Seeprapeipot nukkuvat sekä pää siiven alla että vain nuokkuen. Seeprapeipot nukkuvat mielellään pesässä ympäri vuoden, mutta tällöin on pidettävä huolta, ettei naaras vain muni koko ajan. Seeprapeipot usein tiirailevat jotain vierasta asiaa, kallistaen päänsä aivan vinoon, toinen silmä suoraan kohteeseen. Ne usein myös venyttävät tällöin kaulaansa nähdäkseen paremmin. Ruokaillessa seeprapeipot nostavat koko ajan päänsä ylös kupista ja tökkivät nopeasti siemeniä, levottomuus pensasaroilta ja vaarojen keskellä olemisen näkyvät yhä käytöksessä.

Usein kun seuraan lintuja häkkiäni läheisyydessä ja linnut tietävät minun olevan siinä, ne vain jäävät nuokkumaan paikoillaan, sulkevat silmänsä, näyttävät siltä kuin eivät tekisi mitään. Toivovat vain minun menevän pois, mutta eivät voi olla kurkkimatta kuitenkin välillä: "Joko se meni?"

Pesiminen ja pesittäminen

Seeprapeippo pesii lähes aina ongelmitta vankeudessa, kunhan elinolot ovat hyvät, tarjolla on monipuolista ruokaa ja tietysti toisensa hyväksyvä pari. Seeprapeipot pesivät ympäri vuoden, mutta poikueiden määrää kannattaa silti säännöstellä, ettei naaras rasitu turhaan.

Seeprapeipot nukkuvat pesinnän ulkopuolellakin mielellään pesässä, mutta selvästi pesintää yrittävällä parilla ei pesää kannata pitää koko ajan, jos se rasittaa naarasta tai vie mahdollisen

Roope. Kuva: Amani Banjo

pesimäinnon. Useimmiten seeprapeippoja pesitetään pareittain omissa häkeissään. Tällöin parin ei tarvitse käyttää energiaa pesän ja revierin puolustamiseen, sillä pesiessä pari on useimmiten kovin suvaitsematon vierailijoita kohtaan. Linnut voivat muuttua paljonkin rauhallisesta luonteestaan pesimisen aikana. Pesittäjä voi myös isommassa lentohäkissä, mutta tällöin onnistuminen on epävarmempaa. Stressin takia pari voi hylätä pesän ja munat. Useamman parin kanssa pesitettäessä samassa häkissä, on pesiä oltava enemmän kuin pareja, sekä piilo- paikkoja linnuille riitoja varten.

Linnun ikä on huomioitava pesitettäessä. Seeprapeipot ovat sukukypsiä jo 11-12 viikon iässä, mutta suositeltava pesittämisikä on 9 kk:n jälkeen. Seeprapeipot tekevät pesänsä mieluiten niiniseen pesään, jossa on aukko. Pesittäminen avonaisissa pesissä onnistuu, mutta on syytä huolehtia siitä, etteivät poikaset tipahda pesästä. Myös undulaattien pöntöt käyvät, kunhan pari hyväksyy pesän. Koirailla on usein tapana kerätä pesään kaikki mahdollinen ja joskus sitä on jo hillittävä, etteivät munat huku pesän pehmusteisiin tai poikaset tipahda jo kaiken sen päältä pois.

Munat kuoriutuvat noin kahden viikon haudonnan jälkeen ja munia on yleensä 3-6 kpl. Naaras ja koiras vuorottelevat haudonnassa ja kun poikaset kuoriutuvat, molemmat vanhemmat ruokivat ja hautovat niitä edelleen. Tästä toiset kaksi viikkoa, ja poikaset aloittavat kurkkimisen pesän suulta. Pian ne jo vuorotellen uskaltautuvat isoon maailmaan. Vanhemmat eivät enää edes mahdu pesään poikasten lisäksi ja houkuttelevatkin poikasia ulos. Pesän jätettyään poikaset ovat edelleen riippuvaisia vanhemmistaan, sillä ne eivät muutama viikkoon osaa syödä itse ja äänekäs ruoan kerjääminen jatkuu, kunnes ne oppivat itse syömään. Vähitellen ne oppivat, ottaen oppia vanhemmistaan ja n. 2 kk:n jälkeen ne ovat valmiina uuteen kotiin. Koiraat oppivat laulamista ja poikaset vaihtavat höyhenyksensä aikuisten höyhenpeitteeseen. Tästä alkaa seeprapeipon oletettava kuudesta kahdeksaan, jopa kymmeneen vuotta kestävä elämä.